

Haitalliset aineet pilaavat ympäristöä

Haitalliset aineet voivat vaikuttaa eliöihin monin eri tavoin. Ne voivat olla akuutisti myrkyllisiä, häiritä eliöiden elintoimintoja, kehitystä, hormonitoimintaa tai vaikuttaa lisääntymiseen. Jotkin aineet voivat olla haitallisia jo pieninä pitoisuuksina, ja joskus vaikutukset näkyvät vasta pitkän ajan kuluttua.

Osa aineista on pysyviä, eli ne eivät hajoa tai hajoavat hyvin hitaasti. Ne kertyvät eliöiden kudoksiin, rikastuvat ravintoketjussa ja voivat päätyä myös meidän lautasillemme.

Joskus aineen haitallisuus havaitaan vasta jälkikäteen, kun se on jo päässyt markkinoille. Tällä hetkellä käytetyistä kemikaaleista voi myöhemmin paljastua haitallisia vaikutuksia, eikä niistä, tai etenkin aineiden yhteisvaikutuksista, tiedetä vielä tarpeeksi.

Esite on tuotettu osana Haitalliset aineet - arjen valintojen vaikutus Itämeren tilaan -projektia, joka on saanut rahoitusta ympäristöministeriön Ahti-ohjelmasta 2024-25.

LUE LISÄÄ:
hsy.fi/haitallisetaineet

Vähennä arjen kemikaalikuormaa

- **Tehokkain keino vähentää kemikaalikuormaa on vähentää kulutusta eli kemikaalien ja tavaroiden ostamista.** Mieti ennen ostopäätöstä, mitä todella tarvitset.
- **Valitse ympäristöystävällisempi vaihtoehto, kuten ympäristömerkitty tuote.** Hajusteet ja pitkä luettelo ainesosia lisäävät myös kemikaalikuormaa.
- **Suosi Suomessa ja EU:ssa valmistettuja tuotteita.** Meillä verrattain tiukka lainsäädäntö rajoittaa haitallisten aineiden käyttöä.
- **Noudata käyttö- ja annosteluohjeita.**
- **Kiinnitä huomiota materiaalivalintoihin.** Suosi tekstiileissä luonnonkuituja muovipohjaisten asemesta. Käytä keittiössä esimerkiksi lasisia, teräksisiä ja puisia ruuanlaittovälineitä.
- **Vie vaaralliset jätteet keräykseen.** Toimita vaaralliset jätteet Sortti-asemille, Sortti-kontteihin tai kiertäviin keräysautoihin. Palauta vanhat lääkkeet apteekkiin.

HSY208 4/2025

Vähennä kemikaalikuormaa
Tee hyvää itsellesi ja ympäristölle

Kemikaalit ovat osa arkeamme

Kaikki ympärillämme koostuu kemikaaleista ja altistummekin lukuisille erilaisille kemikaaleille päivittäin. Oikein käytettynä monet niistä ovat hyödyllisiä, mutta väärässä paikassa tai liian suurina annoksina ne voivat olla haitallisia. Kemikaaleja ja muita aineita, jotka aiheuttavat riskin ihmisten tai ympäristön hyvinvoinnille, kutsutaan **haitallisiksi aineiksi**.

Haitalliset aineet vaikuttavat meihin ihon, hengitysilman tai ravinnon kautta ja ne voivat myös kulkeutua ympäristöön. Haitallisia aineita löytyy monista tavallisista kodin tuotteista ja tavaroista, kuten vaatteista, huonekaluista, elektroniikasta, kosmetiikasta, sekä pesu- ja puhdistusaineista.

Jokainen voi omilla valinnoillaan vähentää omaa **kemikaalikuormaansa** ja siten myös ympäristöön päätyvien haitallisten aineiden määrää.

#HaitallisetAineet #Kemikaalikuorma

Kotien jätevedet merkittävä lähde

Kodeista haitallisia aineita päätyy viemäriin muun muassa siivotessa, pyykkiä pestessä ja peseytyessä. Vessakäynnin jälkeen viemäriin huuhtoutuu elimistön läpi kulkeneita aineita, kuten lääkeaineita.

Haitallisia aineita päätyy jätevedeen myös, jos hävität vaarallisia jätteitä, kuten liuottimia ja maaleja, väärin. Vaarallisia jätteitä ei saa kaataa viemäriin tai heittää sekajätteeeseen, vaan ne tulee toimittaa vaarallisen jätteen keräyspisteeseen.

Vaikka puhdistamme jätevedet tehokkaasti ravinteista ja orgaanisesta aineksesta, kaikkia haitallisia aineita emme saa pois, sillä puhdistamoja ei ole suunniteltu siihen. Osa haitallisista aineista poistuu hajoamalla biologisesti tai sitoutumalla lietteeseen. Osa kodin haitallisista aineista päätyy kuitenkin lähivesistöihin ja Itämereen.

Kemikaalimyytit

MYTTI

Eko- ja luomutuotteet eivät sisällä kemikaaleja.

MURRETTU

Kaikki tuotteet koostuvat kemikaaleista: luonnollisista tai ihmisten valmistamista eli synteettisistä. Kemikaalin alkuperä tai tuotantotapa ei kerro sen haitallisuudesta, vaan haitallisia kemikaaleja löytyy molemmista ryhmistä.

MYTTI

Haitalliset aineet poistuvat jätevedestä jätevedenpuhdistamolla.

MURRETTU

Osa haitallisista aineista hajoaa jätevedenpuhdistusprosessista tai poistuu jätevedestä sitoutumalla lietteeseen. Koska puhdistamoja ei ole suunniteltu haitallisten aineiden poistoon, niitä ei saada poistettua täysin jätevedestä. Osa haitallisista aineista päätyy vesistöihin saakka.

MYTTI

EU:ssa viranomaiset tutkivat tuotteet ennen niiden markkinoille pääsyä.

MURRETTU

Viranomaiset eivät pääsääntöisesti tutki tuotteita ennakoon, mutta Suomessa ja EU:ssa kivijalka- tai verkkokaupoissa myytäviä tuotteita valvotaan esimerkiksi pistokokein. Jos tilaat tuotteita suoraan EU:n ulkopuolelta, tuotteen turvallisuuden arviointi on omalla vastuullasi.